

SKL-SML -päivät
Naantali 8.4.2022

**Musiikkioppilaitoksen
omistaja?**

Kunnallisia ja yksityisiä musiikkioppilaitoksia (TPO)

Olemme tottuneet siihen, että musiikkioppilaitos on:

- kunnallinen (kaupungin hallintokunta tai kuntayhtymä)
- yksityinen (rekisteröity yhteisö tai säätiö)

Molemmissa on hyviä ja huonoja puolia.

- Kunnallinen oppilaitos on vuosittaisen talousarviovalmistelun ja poliittisten tuulien armoilla ja yleensä ilman omaa tasetta. Pitkäjänteinen suunnittelu ja kehittäminen yhdistyvät hankalasti taloussuunnitteluun.
- Yksityinen oppilaitos on sopimusosaamisensa varassa suhteessa toiminta-alueen kuntiin.

Molemmissa vaihtoehdoissa keskusteluasetelma on helposti jotain sen kaltaista, että “Taiteen perusopetus ei ole kunnan velvoitetehtävä. Kunta voi ehkä antaa avustusta, jos talousarviossa on siihen liikkumavaraa.”

Vastuullinen omistaja ja omistajaohjaus puuttuvat.

Toimiala Turussa

Turussa pitkään yksityistä musiikinopetusta

- Turku on syntynyt kulkuyhteyksien ja kauppareittien varrelle. Turkua ei ole perustanut kukaan hallitsija toisin kuin monet muut rannikkokaupungit.
- Turku on Suomen vanhin yliopistokaupunki ja merkittävä hallintokaupunki Ruotsin vallan ajalla (yliopisto, piispanistuin, hovioikeus).
- Turun soitannollinen seura ry. on vanhin Suomessa edelleen toimiva yhdistys.
- Musiikkioppilaitostoiminta alkoi Turussa melko myöhään 1962 Turun musiikkiopistossa
- Turun musiikkiopisto -> Turun konservatorion kannatusyhdistys ry. -2020
- Turun kansankonservatorio -> Varsinais-Suomen musiikkioppilaitos -> Turun seudun musiikkiopisto kannatusyhdistys ry. -2020

Johtopäätös: Satojen vuosien jatkumossa soitonopetus jatkui pitkään sivistyneistön perhepiirissä ja yksityisenä ammatinharjoittamisena, eikä toimintaa organisoitu oppilaitokseksi. Esim. 1810-luvun Turun kulttuurielämästä Topi Artukan väitöskirjassa Tanssiva kaupunki (2021).

Kannatusyhdistyksistä osakeyhtiöksi

- Turun konservatorion kannatusyhdistys ry. järjesti vuoteen 2019 asti ammatillista koulutusta ja taiteen perusopetusta musiikin laajassa oppimäärässä.
- Turun seudun musiikkiopiston kannatusyhdistys järjesti vuoteen 2019 asti taiteen perusopetusta musiikin laajassa oppimäärässä.

Ongelmia

- Yhdistyksellä on kannatusta muttei omistajaa.
- Investoiminen oli vaikeaa ja lainanotto mahdotonta.
- Turun kaupunki antoi “avustusta” taiteen perusopetuksen järjestämiseen.
- Hallitustyöskentelyssä perimätietoina mandaattipaikkoja yms.

Selvityksiä

- Kaupunginjohtaja Aleksi Randell asetti 2015 musiikinopetustyöryhmän, joka jätti tammikuussa 2016 [muistion](#) >10 strategista vaihtoehtoa toiminnan organisoimiseksi uudelleen.
- Työ jatkui ohjausryhmässä ja selvitysmies Markus Utrion haastatteluilla ja raportilla.
- Kaupunginjohtaja Minna Arve lähetti kesällä 2018 kannatusyhdistyksille kirjeen, jossa oli ehdotus toiminnan organisoimisesta osakeyhtiöksi. Kannatusyhdistykset antoivat kaupunginjohtajalle vastaukset.

Osakeyhtiön perustaminen

Turun kaupunginhallitus päätti yhtiön perustamisesta 2.10.2018 § 358 ja rekisteröi osakeyhtiön vuoden 2018 lopulla.

- KH äänesti yhtiön perustamisesta. Näkyviin tulivat poliittiset voimasuhteet.

Kaupunki kuuli kannatusyhdistysten operatiivista johtoa [yhtiöjärjestyksen](#) valmistelussa.

- Yhtiöjärjestyksen mukaan luvanvaraisten koulutustehtävien lisäksi yhtiöllä voi olla koulutustehtäviä tukevaa liiketoimintaa.
- Yhtiö ei tavoittele voittoa eikä jaa osinkoa omistajille.
- Yhtiö on myöhemmin hakenut ja saanut verottajalta yleishyödyllisen aseman, jolloin yhtiö ei maksa tuloveroa mahdollisesta voitostaan.
- Omistajia oli vain yksi, Turun kaupunki, joka merkitsi 2500 kpl 1 € arvoisi osakkeita. Yhtiölle tuli perustamissopimus muttei osakassopimusta.

Koulutustehtävien rahoitus = TMO:n merkittävimmät tulot

Ammatillinen koulutus

Valtio rahoittaa [OKM:n hallinnonalalla](#) ammatillista koulutusta

- Perusrahoitus 70 % (tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä)
- Suoritusrahoitus 20 % (tutkintojen ja tutkinnon osien määrä 2 v. aikaisemmin)
- Vaikuttavuusrahoitus 10 % (opiskelijoiden työllistyminen ja siirtyminen jatko-opintoihin sekä opiskelija- ja työelämäpalaute)

Lisäksi OKM voi myöntää ammatillisen koulutuksen järjestäjälle harkinnanvaraista strategiarahoitusta, joka liittyy usein ajankohtaisiin koulutuspoliittisiin teemoihin.

Taiteen perusopetus

- Valtionosuusrahoitus noin 50 %
- Oppijan kotikunnan rahoitus noin 30 %
- Oppijan tai huoltajan maksama lukukausimaksu noin 20 %

TMO saa valtiolta vuonna 2022 noin 4,2 M€ [rahoituksen](#).

TP:ssä 2021 yhtiön liikevaihto oli 6,98 M€.

Yhtiöllä on oma tase osana Turun kaupunkikonsernia.

Omistaja

Turun kaupunkikonserni

- Kunnan tytäryhteisöllä tarkoitetaan yhteisöjä, joissa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta.
- Turku-konserniin kuului vuoden 2021 alussa noin 60 tytäryhtiötä.
- Tärkeimmät ja merkittävimmät yhteisöt on nimetty strategisiksi yhteisöiksi (23 kappaletta vuoden 2021 alussa). Lisäksi konsernissa on operatiivisia yhtiöitä ja säätiöitä.
- Kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallitus, joka on delegoinut osan toimivallastaan kaupunginhallituksen konsernijaostolle.
- Jaosto huolehtii strategisiksi yhteisöiksi määritettyjen yhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelystä ja seurannasta.
- Jaosto valvoo, että yhteisöjen toimintapolitiikat ovat kaupungin päämäärien mukaiset.
- Jaosto valmistelee strategisten yhteisöjen hallintoelinten jäsenten nimeämisen kaupunginjohtajan esittelystä ja toimii hallitusten strategisten yhtiöiden nimitysvaliokuntana.

Kunta ja kuntakonserni

Kunta

- Kunnat järjestävät asukkailleen palveluita, joista suurin osa on määritelty kuntien tehtäviksi laissa. [Valtionvarainministeriön](#) mukaan kunnalle voidaan antaa tehtäviä vain säätämällä siitä laissa. Lakisääteisten tehtävien lisäksi kunnat voivat itse ottaa itselleen muita itsehallinnollisia tehtäviä.

Historia

- [Toivo Pihlajaniemen \(2006, 13\)](#) mukaan asetuksella vuonna 1865 kunnallishallituksesta maalla ja asetuksella vuonna 1873 kunnallishallituksesta kaupungissa luotiin alueella asuvien itsehallintoon perustuva järjestelmä ja erotettiin maalliset tehtävät kirkollisista tehtävistä.

Säädöspohja

- [Kuntalaki 410/2015](#) ja muu kuntaa ja kuntakonsernia koskeva lainsäädäntö

Omistus- ja hallintorakenne

- Turku-konserni on omistus- ja hallintorakenne, johon kuuluvat [konserniohjeiden \(s. 3\)](#) mukaan
 1. Turun kaupunki ”konserniemona”
 2. Tytäryhteisöt
 3. tytäryhteisöjen tytäryhteisöt

Turku-konsernin omistusohjausasiakirjat

Keskeisimmät Turku-konsernin omistusohjausasiakirjat:

- Kaupunkistrategia [Turku 2030-luvulla](#) (kaupunginvaltuusto 14.2.2022)
- [Turun kaupungin konserniohjeet](#) (kaupunginvaltuusto 13.12.2021)
- [Turun kaupungin omistajapolitiikka 2022–2025](#) (kaupunginvaltuusto 14.2.2022)
 - Omistajapolitiikan tarkoituksena on panna täytäntöön kaupunkistrategian yleispiirteisiä linjauksia ja täydentää niitä konkreettisemmin konsernitasolla.

Omistajan tavoitteet Turun musiikinopetus Oy:lle

(Omistajapolitiikka 2022–2025)

Perustehtävä ja omistuksen peruste

- Yhtiö järjestää musiikkialan ammatillista koulutusta ja taiteen perusopetusta opetus- ja kulttuuriministeriön luvilla sekä harjoittaa koulutustehtäviä tukevaa liiketoimintaa.
- Yhtiöllä on merkittävä koulutuspoliittinen erityistehtävä, minkä vuoksi omistus on perusteltua.

Linjaukset Turun musiikinopetus Oy:lle

- Yhtiön tulee olla innostava musiikin osaamis- ja oppimiskeskus kaikenikäisille musiikin harrastajille ja ammattilaisille.
- Yhtiö kehittää koulutuksiaan innovatiivisesti yhteistyössä seudullisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.
- Yhtiön omistus pohjaa pyritään laajentamaan ja tarjoamaan osakkuuksia seudun muille kunnille.
- Yhtiö osallistuu toisen asteen ammatillisen koulutuksen yhtiöittämisselvityksen valmisteluun.
- Yhtiö on hankintalainsäädännössä tarkoitettu hankintayksikkö.

Yhtiön strategia

Strategia 2029

- Hallitus valmisteli [TMO Oy:n strategiaa](#) kesästä 2020 vuoden 2021 loppuun.
- Strategia jakaantuu kahteen osioon: TMO Oy (yhtiö) ja Turun konservatorio (oppilaitos).
- Johtoryhmä osallistui osaan hallituksen keskusteluista.
- Henkilöstö osallistui strategiavalmisteluun.
- Henkilöstön keskeisintä osallistumisaluetta ovat strategiaan kirjatut arvot sekä strategialle alisteiset opetus-, toteutus- ja lukuvuosisuunnitelmat ja henkilöstön eettinen huoneentaulu.

Hallitus- työskentelyn vaiheita

1 Operatiivisen hallituksen tehtäviä 2019

Vuoden 2019 aikana hallitus valmisteli yhtiön operatiivisen toiminnan käynnistämistä vuoden 2020 alussa. Juha Järvinen projektipäällikkönä valmistelussa 1.2.2019 lähtien.

- liikkeenluovutussopimukset kannatusyhdistysten kanssa (vastikkeetta valtionosuusrahoitusten takaisinperintäriskin välttämiseksi)
- neuvottelu ja hakemukset OKM:lle [ammattillisen koulutuksen](#) (43 sivua) ja [taiteen perusopetuksen](#) (55 sivua) järjestämisluvista. Taiteen perusopetuksessa [tiekartta](#) kahdesta kannatusyhdistyksestä osakeyhtiöksi)
- uusi vuokrasopimus Linnankatu 60:ssä
- talouden mallinnus ja talousarvio 2020
- hallituksen työjärjestys
- organisaatiomalli
- hakemus verottajalle yleishyödyllisyydestä (ei tuloveroa mahdollisesta voitosta)

Hallitus päätti valita musiikin maisteri, MBA Juha Järvisen rehtori-toimitusjohtajaksi 1.12.2019 lukien.

Hallitus antoi omistajalle selvityksen toiminnan käynnistämisestä (KH 25.11.2019 § 458).

Kaupunginhallitus päätti pääomittaa yhtiötä 200.000 € sijoituksella yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön operatiivinen toiminta käynnistyi 1.1.2020.

2 Strategiaa valmistelevan hallituksen tehtäviä 2020–2021

- Organisaatiomallin kehittäminen
- Henkilövalinnat johtoryhmään
- Strategiavalmistelu
- Hallituksen työjärjestys (konserniohjeen mukaan)
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan suunnitelma (konserniohjeen mukaan)
- Linnankatu 60:n käyttäjälähtöisten korjausten toteutussopimukset ja rahoitus
- Mestarinkatu 2 toimitilaa korvaavien tilojen hankintavalmistelu
- Koulutuksen järjestämisvelvoitteisiin liittyvät strategiset päätökset mm. ohjausasiakirjoista ja opiskelija- ja oppilasvalinnan kriteereistä

3 Strategiaa toteuttavan ja kehittävän hallituksen tehtäviä (tulevaisuudessa)

- Koulutustehtävien mitoituksen ja rahoituksen optimointi
- Kumppanuus- ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen ja pyrkimus uusiin liiketoiminta-avauksiin
- Omistuspuhjan laajentaminen uusilla osakaskunnilla seudulta
- Kulttuurihyvinvointinäkökulman vahvistaminen ja yhteydet aluehallintoon
- Kansainvälisen toiminnan tavoitteiden kirkastaminen

Hallitustyöskentelyn kehittämisvisio: hallinnoinnista näkemykseen ja keskusteluun

Hallitustyöskentelyssä on tunnistettavissa

- operatiivinen (2019–2020)
- strategiaa valmisteleva (2020–2021) ja
- strategiaa toteuttava, kehittävä ja omistus pohjaa laajentava vaihe (2022–)

Hallitus kävi evästyskeskustelua toimintansa kehittämisestä 10.2.2022:

- Operatiivista hallinnointia vähemmäksi. Raportointi riittää.
- Teemoja vuosikelloon.
- Johtoryhmän ja henkilöstön edustajien katsauksia lisää.
- Keskustelua lisää, jolloin hallituksen jäsenten substanssiosaaminen tuo lisäarvoa yhtiön kehittämiseen.
- Hallituksen keskustelua kokousten yhteydessä myös ilman rehtori-toimitusjohtajaa.

Esimerkkejä hyödyistä

- [Taiteen perusopetuksen kurssitarjotin lv. 2022–2023](#)
- Vahva oma tase: käyttäjälähtöinen Sigyn-salin peruskorjaus ja esitystekniikkavarustelu TK >1 M€ + AMK >1 M€ + Keva monta M€
- kaupunkikonserniyhtiön rahoitusjärjestelyt
- Strategisen yhtiön asema kaupunkikonsernissa kuten esim. Turun AMK Oy ja Turku Energia Oy.
- Osakeyhtiön hallinto on selkeästi järjestettävissä osakeyhtiölain mukaan. Corporate governancesta saatavilla paljon kirjallisuutta ja koulutusta.
- Yhtiön seudullinen omistus mahdollinen tulevaisuudessa kuntien osakkuuksilla tai aluehallinnon kautta (hyvinvintialue tai viisikon kuntayhtymä).

Tiivistelmä

Turun konservatorio (Turun musiikinopetus Oy) on yksityinen ammatillisen koulutuksen ja taiteen perusopetuksen järjestäjä, jonka omistaa Turun kaupunki.

(uskottavuus, skaalattavuus, vaikuttavuus, yhteiskuntavastuu...)

Turun konservatorion tukisäätiö sr tukee Turun konservatorion taiteellis-pedagogista toimintaa.

(yritysyhteistyö, lahjoitukset, hanketoiminta osittain, omaisuuserien hallinta ja sijoittaminen)

A close-up photograph of a person's arm, showing a dense covering of goosebumps (piloerection) on the skin. The arm is wearing a red, ribbed sweater. The background is dark and out of focus.

Musiikin voimalla.